

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 23 APRIL 1929

Verslag uit naam van de Commissie van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid, belast met het onderzoek van het Wetsontwerp tot vaststelling van het kiezerskorps, dat aan de provinciale verkiezingen van 1929 moet deelnemen.

(Zie de n^{rs} 157 en 179 en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergadering van 27 Maart 1929.)

Aanwezig : Burggraaf BERRYER, voorzitter ; de heeren Armand HUYSMANS, LEKEU, LIGY, LONGVILLE, MAHIEU, MOUSTY, NOLF, Mevr. SPAAK, de heeren VAN FLETEREN, VAN ORMELINGEN, VERBRUGGE en COOLS, verslaggever.

MEVROUW, MIJNE HEEREN.

Het ontwerp door de Kamer aan den Senaat overgemaakt heeft voor doel het vraagstuk van het provinciaal kiesstelsel op te lossen voor de verkiezing van 1929.

Dit ontwerp werd gestemd op Woensdag 27 Maart 1929 met 111 tegen 17 stemmen en 7 onthoudingen.

Er valt eenerzijds op te merken dat de Regeering zich onthoudt een definitieve oplossing te bezorgen en dat de Memorie van Toelichting, door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid, ons geacht medelid, den heer Carnoy, onderteekend, er zich bij bepaalt te wijzen op de noodzakelijkheid een wet te stemmen ten laatste een maand vóór den wettelijken datum van de provinciale kiezing op 9 Juni e.k. vastgesteld, overeenkomstig artikel 29 der wet van 19 October 1921.

Anderzijds dient opgemerkt dat de nota van de minderheid onderteekend door den geachten heer Winandy, gevoegd bij het verslag namens de Middenafdeeling der Kamer uitgebracht door den geachten heer F. Van Belle, besluit voor de komende provinciale

verkiezing de gemeentelijke kiezerslijsten te bezigen die thans in voege zijn.

Het eenig artikel van het regeeringsvoorstel, dat door de stemming van de Kamer het ontwerp geworden is dat aan den Senaat wordt voorgelegd, zegt :

« Nemen deel aan de verkiezingen voor de gewone vernieuwing der provinciale raden in 1929 de personen die, bijaldien zij voldoen aan de vereischten tot het kiezerschap voor de Wetgevende Kamer, ingeschreven zijn op de lijsten der algemeene kiezers, welke op 1 Mei 1929 in werking treden. »

Een amendement van den heer Carton de Wiart c. s. bepaalt dat de personen ingeschreven op de lijsten der gemeentekiezers welke in werking treden op 1 Mei 1929, zullen deel nemen aan de verkiezingen voor de gewone vernieuwing van de provinciale raden van hetzelfde jaar.

Met andere woorden beteekent dit de erkenning van het stemrecht der vrouw voor de provinciale verkiezingen.

Dit amendement werd niet gestemd.

Duidelijkheidshalve kwam het ons gepast voor dit kort overzicht te geven.

Het amendement Carton de Wiart werd in de Commissie door sommige leden overgenomen.

Zij deden gelden dat het stemrecht voor de vrouw ingeschreven staat op het programma van de katholieke partij; zij herinnerden aan de verklaringen van parlementsleden behorende tot de linkerzijden, die volgens de meening van deze geachte collega's hun stem hebben verpand met het oog op een definitieve wet.

Andere leden brachten in dat, gelet op de omstandigheden, het amendement Carton de Wiart hun voorkomt als een kiesmaneuver, waar zij zich niet willen bij aansluiten en dat, boven-

dien, de principieele bespreking zou moeten uitgediept worden, wat niet mogelijk is bij het sluiten van den parlementairen zitting en het geharrewar der laatste vergaderingen.

Het amendement werd verworpen met 7 tegen 3 stemmen en 1 onthouding.

Het wetsontwerp werd aangenomen met 3 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Derhalve stelt de Commissie U voor het goed te keuren.

De Verslaggever,
A. COOLS.

De Voorzitter,
P. BERRYER.

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 23 AVRIL 1929

Rapport de la Commission de l'Intérieur et de l'Hygiène, chargée de l'examen du Projet de Loi déterminant la composition du Corps électoral appelé à participer aux élections provinciales de 1929.

(Voir les nos 157, 179 et les Annales parlementaires de la Chambre des
Représentants, séance du 27 mars 1929.)

Présents : MM. le vicomte BERRYER, président; HUYSMANS (Armand), LEKEU,
LIGY, LONGVILLE, MAHIEU, MOUSTY, NOLF, Mme. SPAAK, MM. VAN FLETEREN,
VAN ORMELINGEN, VERBRUGGE et COOLS, rapporteur.

MADAME, MESSIEURS,

Le projet que la Chambre des Représentants a envoyé au Sénat a pour but de résoudre, pour l'élection de 1929, la question de l'électorat provincial.

Ce projet fut voté à la séance du mercredi 27 mars 1929, par 111 voix contre 17 et 7 abstentions.

Il est à remarquer, d'une part, que le Gouvernement s'abstient d'apporter une solution définitive et que l'Exposé des motifs, signé du Ministre de l'Intérieur et de l'Hygiène, notre honorable collègue, M. Carnoy, se borna à faire ressortir l'absolue nécessité de voter une loi à bref délai et au plus tard un mois avant la date légale du scrutin provincial fixé au 9 juin prochain, par application de l'article 29 de la loi du 19 octobre 1921.

Il est à remarquer, d'autre part, que la note de la minorité annexée au rapport fait, au nom de la Section centrale de la Chambre des Représentants, par l'honorable M. F. Van Belle, note signée de l'honorable M. S. Winandy, conclut, pour la prochaine élection provinciale, à l'emploi des listes électorales communales actuellement en vigueur.

L'article unique de la proposition du Gouvernement, devenue, par le vote de la Chambre des Représentants, le projet de loi soumis aux délibérations du Sénat, dit :

« Prendront part aux élections pour le renouvellement ordinaire des conseils provinciaux en 1929 les personnes qui, réunissant les conditions requises pour être électeurs aux Chambres législatives, sont inscrites sur les listes des électeurs généraux entrant en vigueur le 1er mai 1929. »

Un amendement présenté par l'honorable M. Carton de Wiart et consorts, porte que les personnes inscrites sur les listes des électeurs communaux entrant en vigueur le 1er mai 1929 prendront part aux élections pour le renouvellement ordinaire des conseils provinciaux de la même année.

C'est, en d'autres termes, la reconnaissance du droit de vote des femmes aux élections provinciales.

L'amendement ne fut point voté.

Pour la clarté des débats, il nous a paru utile de faire ce court exposé rétrospectif.

A la séance de la Commission, des

membres ont repris l'amendement Carton de Wiart.

Ils ont fait valoir que le vote féminin se trouve inscrit au programme du parti catholique; ils ont rappelé les déclarations faites par des parlementaires appartenant aux partis de gauche qui, suivant la conviction des honorables Collègues, ont engagé leur vote en vue d'une loi définitive.

Des membres ont répondu que, étant donné les circonstances, l'amendement Carton de Wiart leur semble une manœuvre électorale, à laquelle ils refusent de se prêter et qu'au surplus, la discussion de principe devrait être approfondie

ce qui ne peut se faire à la veille de la clôture de la session parlementaire et dans la bousculade des dernières séances.

L'amendement fut rejeté par 7 voix contre 3 et 1 abstention.

La proposition de loi fut admise par 3 voix contre 2 et 1 abstention.

En conséquence, la Commission vous en propose l'adoption.

Le Président,
PAUL BERRYER.

Le Rapporteur,
A. COOLS.